

ΣΧΟΛΙΑ

(1) Τὰ μὲν κατηγορημένα οὕτως ἐστὶ πολλὰ καὶ δεινά: (sc. σε αντίθεση με τις δικαιολογίες που είναι ανύπαρκτες). Το 'μὲν' όταν δεν ακολουθείται από το 'δὲ' καλεῖται 'Solitarium', δείχνει αντίθεση με κάτι που δεν ακολουθεί, αλλά εννοείται, 'τὰ μὲν οὖν ὀνόματα οὐκ ἔφη αὐτῶν ἐρεῖν καθ' ἕκαστον (sc. σε αντίθεση με ὅ,τι ἄλλο 'ἔφη' ὅτι θα πει) Λυσ. 13,21,2', 'Ἀριστοφάνης οὖν τῶν χρημάτων τὰ μὲν πλεῖστα αὐτὸς παρέσχευεν (sc. σε αντίθεση με ἄλλους που δεν ἔδωσαν τίποτε), ὁ.π. 19,22,1'. Το ἐπίρρ. 'οὕτως' αναφέρεται σε προγενέστερα συμβάντα, ἐδῶ στο 'κατηγορημένα' (=η μήνυση εἰς βάρος του Εργοκλή). **ὥστε οὐκ ἂν μοι δοκεῖ δύνασθαι:** το ἂν με το δύνασθαι σε θέση δυνητικής Ευκτικής 'ὅτι οὐκ ἂν δύναίτο'. **πολλάκις ἀποθανῶν:** 'εἰ πολλάκις ἀποθά- νοι'. **ἀξίαν:** 'ὥστε ἀξίαν εἶναι'. **τῷ ὑμετέρῳ πλήθει:** δίπλα από επίθετα ἢ ρήμ. που δηλώνουν 'τιμὴ' ἢ 'ἀξία' ἄλλοτε βρίσκεται ἡ γενική τῆς ποινῆς 'τῷ μὲν πατρὶ δέκα ταλάντων ἐτίμησαν', Δημ. 58,31' · 'τιμᾶται δ' οὖν μοι ὁ ἀνὴρ θανάτου, Πλάτ. Απολ. 36b', ἢ γενική αντικειμενική, που αντικαθιστά μια αιτιατική (συντ. E.S. σ. 158, 1 & 159). Και ἄλλοτε δοτική 'τῆς συμμετοχῆς-συνοδείας' (ὁ.π. σ. 179,3). **προξένους:** διπλωματικοὶ αντιπρό- σωποι με ρόλο μεσολαβητὴ σε ζητήματα διακρατικῶν σχέσεων. Ἦσαν πολῖτες τῆς χώρας *στην ὁποῖαν υπηρετοῦσαν*, κι ὄχι τῆς χώρας που εκπροσωποῦσαν. Ο Πίνδαρος ὁ Θηβαῖος, ἦταν Πρόξενος τῶν Αθηναίων *στην Θήβα*. Ο Δημοσθένης ὁ Αθηναῖος, ἦταν πρόξενος τῶν Θηβαίων *στην Αθήνα*. Επρόκειτο για θέση κυρίως κληρονομική. Εδῶ ὁ Εργοκλὴς κατη- γορεύεται ὅτι *στην εκστρατεία αὐτὴν ἐξημίωσε πολλοὺς τέτοιους αντιπροσώπους τῶν Αθηναίων*, καὶ ἔτσι τὴν Αθηναϊκὴ ἐξωτερικὴ πολιτική. **ὑμετέρους...ἐκ τῶν ὑμετέρων:** ὁ πλεονασμὸς τῆς αντωνυμίας τοῦ γ' προσώπου για λό- γους εμφαντικoὺς καὶ δημιουργίας συναισθημάτων, πβλ. § 10, τοῖς ὑμετέροις ...τῶν ὑμετέρων, & §13 τὸ μὲν ὑμέτερον...ἐκ τῶν ὑμετέρων.

(2) καίτοι πῶς: «*Μα γιατί πρέπει να τους συγχωρήσετε, όταν βλέπετε...*», ἄρα «*δεν πρέπει να τους συγχωρή- σετε*». Με το 'καίτοι' εἰσάγεται μία γνώμη, καὶ υπονοεῖται ἡ ακριβῶς ἀντίθετη, 'καίτοι τίς οὐκ ἂν ὁμολογήσειεν...; = ποῖος δεν θα παραδεχόταν...;', Ἀπάντ. 'ὅλοι θα παραδέχονταν', Ξεν. Απομ. 1,5' · 'Καίτοι νιν οὐ κείνος γ' ὁ δύ- στηνός ποτε κατέκταν' Σοφ. Ο.Τ. 855-856'. **αὐτοῖς:** ἡ δοτ. τῆς 'συμετοχῆς' (συντ. E.S. σ. 182,2). **τὰς μὲν ναῦς...τούτους δὲ:** «*ἔστω κι αν τα πλοῖα τους βρίσκονται σε κατάσταση διάλυσης ἀπὸ ἐλλειψη χρημάτων, αὐτοὶ ἐδῶ ...ἔχουν πολλὰ χρήματα*». Ὄταν ἔχουμε ἔντονα ἀντιθετικὰ ζεύγη, τότε τὸ ἓνα ἀπὸ τὰ δύο, αὐτὸ με τὴν λιγό- τερη σημασία, λειτουργεῖ σαν ἐναντίωση στο ἄλλο, 'καὶ γὰρ ἂν καὶ ὑπερφυῆς εἴη, εἰ κατὰ μὲν τῶν Ὀλυνθίουσ προδόντων πολλὰ καὶ δεῖν' ἐψηφίσασθε, τοὺς δὲ παρ' ὑμῖν αὐτοῖς ἀδικοῦντας μὴ κολάζοντες φαίνοισθε, = καὶ πράγματι εἶναι παράλογο αν, ἔστω κι αν τιμωρήσατε αὐτοὺς που πρόδωσαν τοὺς Ὀλυνθίους, τώρα ἀφήσετε ατιμώρητους αὐτοὺς που βλάπτουν ἐσὰς τοὺς ἰδίους, Δημ. 19,267' (Den. 370, ii). **πένητας καὶ ἀπόρους:** ἐ- πιρρηματικὰ κατηγορούμενα τοῦ τρόπου. **πλείστην:** 'ὥστε πλείστην εἶναι' πρόληψη. **τῶν πολιτῶν:** ἡ γενική ἀπὸ το 'πλείστην' ὡς διαιρετική (δες π.κ. § 4). **τοῖνυν:** πάντοτε *στην ἀρχὴ περιόδων* καὶ σπανίως μετὰ τὴν δεύτερη λέξη (Den. 574,ii). **ἐπὶ τοῖς τοιούτοις:** οὐδέτ. 'erga ea omnia'.

(3) καὶ γὰρ δὴ: τονίζει τὴν τάση τοῦ ρήτορα να προσθέσει νέα στοιχεῖα που ἐνισχύουν τὴν μέχρι τώρα θέση του, δηλ. να τιμωρηθεῖ ὁ Εργοκλὴς καὶ οἱ συνένοχοί του. Τὰ 'νέα στοιχεῖα' ἐδῶ εἶναι μέσα *στην αιτιολογικὴ πρόταση*, (Den. 244,5). **εἰ νῦν μὲν...ἔχοιτε, ἐν δὲ...ἐκολάζετε:** δύο προτάσεις με τὸν αιτιολογικὸ 'εἰ'. Ἡ πρώτη ἐκφέρεται με ευκτική για να φανεῖ ἡ ἀμφιβολία τοῦ γύρω ἀπὸ τὴν ἐνδεχόμενη ἀθώωση τῶν παρανόμων καὶ καταχραστῶν τοῦ δημο- σίου χρήματος, ἐνῶ ἡ δεύτερη με οριστικὴ διότι πρόκειται για βεβαιωμένο γεγονός.

(4) εἰ ὑμῖν Θρασύβουλος ἐπηγγέλλετο...οὐδένα ἂν ὑμῶν ἐπιτρέψαι: πλάγιος υποθετικὸς λόγος με ἐξάρ- τηση ἀπὸ το 'ἂν ὁμολογήσαι', Ε.Λ. = 'εἰ ἐπηγγέλλετο...οὐδεὶς ἂν ἐπέτρεψε *«αν αὐτὸς ἔκανε συνεχεῖς ἐκ- κλήσεις να ἀναχωρήσει με τὰ πλοῖα...κάνεις δεν υπήρχε περίπτωση να του δώσει τὴν ἄδεια»*. **Τῶν...φίλων:** γενική κατηγορηματικὴ – κτητικὴ ἀπὸ το ἐνν. 'ἔσεσθαι' «*ὅτι τὰ κέρδη θα πάνε στους φίλους του*». **πλουσιωτά-**

τους: κατηγορούμενο στο 'τούς κόλακας'. **τῶν πολιτῶν:** η γενική είναι συγκριτική, έστω κι αν εξαρτάται από παραθετικό υπερθετικού βαθμού. Η λειτουργία της γενικής μετά από συγκριτικό είναι η εξής: **A)** γενική μετά από επίθετα – επιρρήματα συγκριτικού βαθμού: **A1)** η εξαρτώμενη γενική είναι «συγκριτική», όταν το επίθετο συγκριτικού βαθμού είναι σε θέση κατηγορουμένου. 'χρυσὸς δὲ κρείσσω μυρίων λόγων': *ο χρυσὸς ἀξίζει περισσότερο ἀπ' ὅ,τι χιλιάδες λόγια* Eur. Μήδ. 965'. 'ἀλλ' εἰσὶ τοῦ κέρδους ἅπαντες ἥττονες': *ὅλοι ἀποδεικνύονται κατώτεροι συγκριτικά με το κέρδος* Αριστοφ. Πλ. 363'. & Ξεν. Ανάβ. 1,2,25. **A.2)** η εξαρτώμενη γενική είναι «διαίρετική», όταν το επίθετο του συγκριτικού βαθμού είναι σε θέση ουσιαστικού, δηλ. όταν είναι ἀναρθρο: «*Ο νεώτερος των ἀδελφῶν είναι ο 'Χ' = ο νεώτερος ἀνάμεσα στα ἀδελφία [του] είναι ο 'Χ'*». Το ἀρθρο έχει την δύναμη να κάνει το ουσιαστικό να ανήκει στην γενική ως μέρος συνόλου, γι' αυτό και η γενική, όταν το ουσιαστικό έχει ἀρθρο είναι διαίρετική, έστω κι αν έχει εξάρτηση από συγκριτικό βαθμού επίθετο. Στο παράδειγμα που έδωσα μετέφρασα «*ο νεώτερος ἀνάμεσα στα ἀδελφία του*». Η γενική κτητική «του» δεν υπήρχε αρχικά, κι όμως μπορώ να την προσθέσω, διότι το ἀρθρο μπροστά από το επίθετο συγκριτικού βαθμού κάνει τον 'Χ' να είναι μέρος της ομάδας των 'ἀδελφῶν', δηλ. να είναι κι αυτός ένας απ' αυτούς. **B)** γενική μετά από επίθετα – επιρρήματα υπερθετικού βαθμού: **B1)** η εξαρτώμενη γενική από υπερθετικό βαθμό είναι διαίρετική, όταν το επίθετο είναι ουσιαστικοποιημένο, δηλ. έχει ἀρθρο, 'οὐκοῦν τὴν μεγίστην τῆς εὐλαβείας παρεσκευασμένοι ἄν εἶεν': *πιθανόν να προετοιμάσουν την μεγαλύτερη προσπάθεια ἀνάμεσα σε ὅλες*, Πλ. Πολ. 416b, 'Τρώων τὸν ἄριστον ἔπεφνε': *σκότωσε τον καλύτερο ἀνάμεσα στους Τρώες*, P, 80. **B.2)** η εξαρτώμενη γενική από υπερθετικό βαθμό είναι συγκριτική, αν το υπερθετικό τίθεται ἀντί συγκριτικού: 'ἐλπίσας μέγαν τε ἔσσεσθαι καὶ ἀξιολογώτατον τῶν προγεγενημένων': *...επειδὴ πίστευε ὅτι θα ἐξελλισόταν ὡς ο πιο σημαντικός συγκριτικά με ὅλους ὅσοι εἶχαν προηγηθεί*, Θουκ 1.1'. **B.3)** η εξαρτώμενη γενική είναι συγκριτική, αν το νόημα επιβάλλει σύγκριση, 'φόβος μάλιστα καταπαπλήττει τὰς ψυχὰς': *ο φόβος προσβάλλει τις ψυχές των ἀνθρώπων περισσότερο συγκριτικά κάθε τι ἄλλο*, Ξεν. Κύρ. 3,1,25'. **B.4)** η εξαρτώμενη γενική είναι συγκριτική, αν το υπερθετικό είναι σε θέση κατηγορουμένου, δηλ. ἀναρθρο, 'Πελαγέων γὰρ ἀπάντων πέφυκε (Πόντος) θωμασιώτατος': *ο Πόντος είναι η πιο ὁμορφή θάλασσα σε σύγκριση με ὅλες*, Ηρόδ. 4,85. 'ὁ μὲν γὰρ κάλλιστος τῶν γεγονότων, ὁ δ' ἄριστος τῶν αἰτίων': *κι αυτός ἐδῶ ο κόσμος είναι ο καλύτερος συγκριτικά με ὅλους ὅσοι ἔχουν υπάρξει*, Πλ. Τίμ. 29a5'.

(5) ἀπογράψαι, καταπλεῖν: ἀπό το 'ἐψηφίσασθε'. 'Απογραφή' σύμφωνα με το λεξικό των 'δέκα ρητόρων': 'Απογραφή: ὅταν τις λέγῃ τινὰ ἔχειν τι τῶν τῆς πόλεως, ἀπογραφὴν ποιεῖται ὁ ἐναγόμενος, δηλῶν πόθεν ἔχει τὰ χρήματα καὶ πόσα ταῦτα εἶναι. **τὴν Σεύθου θυγατέρα:** σύμφωνα με το λεξικό των δέκα Ἀττικῶν ρητόρων Σεύθης ἔστι δὲ τῶν ἐν Θράκῃ βασιλέων. Την ἴδια πληροφορία δίνει και το λεξικό της Σούδας στο λήμμα 'Σεύθης' Σεύθης εἷς τῶν ἐν Θράκῃ βασιλέων.

(6) <τῶν> ὑμετέρων ἀπέλαυσαν: η γενική διαίρετική. **ἄλλοτρίους τῆς πόλεως:** η γενική αφαιρετική

(7) ἅμα γὰρ πλουτοῦσι καὶ ὑμᾶς μισοῦσι: 'ἀμέσως με το που ἐγιναν πλούσιοι δεν πέρασε λεπτό και σας μίσησαν', cf. 'Ἄμα τε ταῦτα ἔλεγε ὁ βουκόλος καὶ ἐκκαλυψας ἀπεδείκνυε': *με το που ἄρχισε να τα λέει ἀντά...ἐδείχνε*, Ηρόδ. I,112. **ὡς ἀρξόμενοι...ὡς ὑμῶν ἄρξοντες:** η μετοχή με τον 'ὡς' εκφράζει παραβολή, παρομοίωση, ἢ αιτιολόγηση υποθετική, 'οἱ δὲ Κερκυραῖοι...τροπαῖον ἀντέστησαν...ὡς νενικηκότες': *ἐστησαν μνημεῖο νίκης σαν να εἶχαν νικήσει, ἢ επειδὴ νόμιζαν ὅτι εἶχαν νικήσει*, Θουκ. 1,54,1. **ὑπὲρ ὧν:** 'ὑπὲρ τούτων ἅ'. **ὅπως ὑμεῖς ἔσσεσθε:** οι επιρρ. τελικές προτάσεις εκφέρονται με υποτακτική, σπανίως ὁμως, ὅπως ἐδῶ, και με οριστική μέλλοντα, 'παραλαβόντα δύο τῶν νέων, τὸν μὲν, ὅπως ἱκανὸς ἔσται ἄρχειν, τὸν δέ, ὅπως μὴ ἀντιποιήσεται ἀρχῆς', Ξεν. Απομν. 2,1,1. 'ὅπως μὴ πρότερον νύξ ἔσται' Ανδ. 1,43. Ο μέλλον της οριστικής δείχνει την πράξη ως σκοπούμενη, ενώ η υποτακτική ως προσδοκώμενη. (Κ. 1987, σημ.4).

(8) καλῶς ἐποίησεν οὕτως τελευτήσας: 'εὐτυχῶς που πέθανε', η μετοχή με ρήματα ὅπως 'εὖ ποιῶ, ἀδικῶ, ἐξαμαρτάνω' είναι τροπική, περιγραφική, και ἀντιστοιχεί πλήρως με τις αναφορικές – περιγραφικές προτάσεις στα λατινικά που εκφέρονται με 'περιγραφική υποτακτική' (E.C. Woodcock, A New Latin Syntax, Bristol, 1987, § 155

ff.), 'εὖ γὰρ ἐποίησας ἀπικόμενος', *καλά ἐκανες που ἦρθες*, "bene fecisti qui advenieris", Ηρόδ. 5,24. 'ἀκιδεῖτε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολέμου ἄρχοντες και σπονδὰς λύοντες' 'injuste facitis, Athenienses, qui bellum ineatis et indutias violetis' Θουκ. 1,53,2. (Κ. 749,7) (S. 494,3 & 498,7). Το νόημα του κειμένου είναι πως 'ο Θρασύβουλος κάποτε συνέβαλε τα μέγιστα για την αποκατάσταση της δημοκρατίας στην Αθήνα, και την απαλλαγή της πόλης από τους Τριάντα Τυράννους. Θα ήταν ντροπή για τον ἴδιον να βρεθεί κατηγορούμενος για τέτοια εγκλήματα εις βάρος της πόλεως'. **οὐ γὰρ ἔδει:** ο 'γάρ' ἐδῶ λειτουργεῖ 'προληπτικά' με την έννοια ὅτι προκαταλαμβάνει μία σίγουρη απορία των δικαστῶν 'γιατί λέει αὐτός τόσα λίγα για τον Θρασύβουλο;' που την απαντά προκαταβολικά, cf. Θουκ. 1,31,2. **ἐπιβουλεύοντα:** συνημμένη μτχ. που εκφράζει «ένα δευτερεύον περιστατικό που συμβαίνει παράλληλα με το ρήμα» (S. 487,1). **ἔργοις:** δοτική της «συμμετοχής», (S. 179,4). **δοκοῦντα:** η μετοχή αιτιολογική.

(9) **λαβοῦσι:** με υποκ. το 'ὕμῖν' ως τροπική μετοχή. Οι δικαστές οφείλουν να τιμωρήσουν τον Εργοκλή κι ἔτσι να διαψεύσουν τις φήμες ὅτι αὐτός και η παρέα του είχαν δωροδοκήσει πολλούς ἀπὸ αὐτούς. **οὐκ ἔστι τοσαῦτα χρήματα:** ὅχι «δεν υπάρχουν χρήματα τόσα πολλά ὥστε εσεῖς να δωροδοκηθεῖτε ἀπ' αὐτούς και να μη τους τιμωρήσετε», πράγμα που θα υπονοούσε ὅτι τα χρήματα δεν ήταν αρκετά, και πως αν βρεθούν περισσότερα ἴσως να ἐνδώσουν οι δικαστές. Ἀλλά: «δεν υπάρχουν χρήματα που να εἶναι τόσα πολλά, ὥστε εσεῖς να δωροδοκηθεῖτε». Την διαφορά κάνει το 'τοσαῦτα' που εἶναι κατηγορηματικός προσδιορισμός, κι ὄχι επιθετικός. **ὧν:** με το 'ἡττήσεσθε' σαν γενική 'συγκριτική' (S.126,c).

(10) **χρὴ δικάιους εἶναι:** sc. 'τους ἄρχοντας' ως υποκ. Αν θεωρήσουμε υποκ. το 'ὕμᾱς' τότε πέφτουμε σε ἀσυμβίβαστο με ὅ,τι ἀκολουθεῖ, διότι πρέπει να μεταφράσουμε: «πρέπει να εἰσθε δίκαιοι, ἢ υφαρπάζοντας χρήματα ἀπὸ την δική σας περιουσία (!) να...» πράγμα που εἶναι λάθος. **ὥς πλείσται:** το 'ὥς' με υπερθετικού βαθμοῦ επίθετο ἢ ἐπίρρημα προήλθε ἀπὸ προτάσεις συγκριτικές οι οποίες ἔχασαν το ρήμα τους (S. 837,9).

(11) **τῶν ὑμετέρων πραγμάτων:** η γενική ἀπὸ το 'ἀπορίᾱ' ως γενική ἀφαιρετική (S. 120,2). **οὐκ ἄξιον ὕμῖν:** η δοτική εἶναι δοτική της 'συμμετοχής' (S. 179,3). **τῆς τούτων παρασκευῆς:** ἀπὸ το 'ἡττᾶσθαι', δεξ 9. **πᾶσιν ἀνθρώποις:** δοτική χαριστική. **ἄλλο μὴδὲν περὶ πλείονος ποιήσασθαι:** το ρήμα 'ποιούμαι' συντάσσεται με αιτιατική και με γενική που δείχνει 'κτῆση': Ξεν. Ἀγησίλ. 1,33 «εἰ δε τινες τὴν Ἀσίαν ἑαυτῶν ποιοῦνται». Ἄλλοτε το 'ποιούμαι' παίρνει αντικείμενο εἴτε σε ἀπαρέμφατο τύπο, εἴτε σε αιτιατική πτώση και δίπλα του ἔχει την γενική 'πολλοῦ' ως 'γενική της αξίας' και να σημαίνει «δίνω σε κάτι μεγάλη σημασία»: Πλάτ. Πρωτ. 328e1 «πολλοῦ γὰρ ποιοῦμαι ἀκηκοέναι ἅ ἀκήκοα Πρωταγόρου αξιολογῶ ὥς πολὺ σημαντικά ὅσα ἀκουσα ἀπὸ τον Πρωταγόρα». Πιο συχνά η γεν. 'πολλοῦ' συντάσσεται ἐμπρόθετα με την 'περί'. **ἔλεον:** ὁ ἔλεος. **ἄλλο:** κατηγ. Προσδ. , 'μὴδ' το αντικ. του ρήματος 'τίποτε που να εἶναι διαφορετικό'. **τῆς τούτων τιμωρίας:** γενική συγκριτική.

(12) **περὶ τῆς ἀρχῆς:** μετὰ τον θάνατο του Θρασυβούλου ἀρχηγός του στόλου ἔγινε ο Εργοκλής. **ὥς ἀπὸ Φυλῆς κατῆλθε:** μετὰ την εγκαθίδρυση των Τριάντα οι Αθηναῖοι ἐξόριστοι δημοκρατικοί κατέλαβαν την Φυλή στα σύνορα της Ἀττικής και Βοιωτίας. Ἀπὸ ἐκεῖ κατέβηκαν στην Αθήνα, την οποίαν και ἀπήλλαξαν ἀπὸ τους δικτάτορες. Ἦταν καθεστῶς στα Αθηναϊκά δικαστήρια οι κατηγορούμενοι προκειμένου να κερδίσουν την εὐνοία των δικαστῶν να δηλώνουν πως πήραν μέρος στην ἐκδίωξη των Τριάντα. Τα ἴδια ἰσχυρίζεται και ο «ἀδύνατος» στον ομώνυμο λόγο του Λυσία, (§25). **τῶν κινδύνων τῶν ὑμετέρων:** η γενική εἶναι διαιρετική (S.130,c).

(13) **περὶ τῶν τοιούτων:** ο Λυσίας δέχεται την ἐντιμότητα ὅλων ἐκείνων που συμμετείχαν στην ἀποκατάσταση της δημοκρατίας στην Αθήνα το 404 π.Χ. Ἀρνεῖται ὅμως ὅτι αὐτή η συμμετοχή μπορεί να δικαιολογεῖ παράνομες δραστηριότητες, που συνέβησαν μεταγενέστερα, και οι οποίες ἔβλαψαν το δημόσιο συμφέρον. **τούτοις:** με το 'ὕπόλογον' δοτική της 'συμμετοχής' (S. 179,4) **ἐπιθυμοῦντες, βουλόμενοι, μισοῦντες:** αιτιολογικές μετοχές. **οὐ πονηροὺς εἶναι πολίτας:** το ἀπαρέμφατο ἐξαρτάται ἀπὸ το προηγούμενο 'γνώμην ἔχω' ως ἐπεξηγηματικό ἀπαρέμφατο. **τούτοις φημὶ ἂν εἶναι ὑπόλογον τὴν ἐκείνων φυγὴν:** 'ὕπόλογος εἰμὶ τινί: θεωροῦμαι υπεύ-

θυνος για κάτι ή για κάποιον', σύγκρ. Πλ.Πρωτ.349c 'οὐδέν σοι ὑπόλογον τίθεμαι: ἐγὼ δὲν χρεώνω σε σένα τίποτε'. **τὴν ἐκείνων φυγὴν:** sc. 'των Τριάντα Τυράννων', δηλ. 'δικαίως χρεώνω την απομάκρυνση των Τριάντα Τυράννων σε αυτούς τους ανθρώπους'. **ἐν δημοκρατίᾳ:** με το 'ἀδικοῦσι.' **αὐτοῖς:** sc. 'τοῖς κατελθούσι', δοτική της 'συμμετοχῆς' με το 'ὀργίζεσθαι' (S. 179,4).

(14) **οἱ μὲν:** sc. Οι Τριάντα Τύραννοι. **εἴ πη δύναιντο:** υποθετικός λόγος που αναφέρεται στο παρελθόν και που δεν είναι πλάγιος. Πρόκειται για μια υπόθεση που ούτε άκουσε, ούτε πληροφορήθηκε ο ρήτορας από μεριάς των Τριάντα, αλλά την κατασκεύασε ο ίδιος για λογαριασμό τους, σαν κάτι το πολύ πιθανό. (Κ.1185, σημ.8): 'Θουκ. 2,5,1 Οἱ δ' ἄλλοι Θηβαῖοι, (...) εἴ τι ἄρα μὴ προχωοίη τοῖς ἐσεληλυθόσι (...) ἐπεβοήθουν'. '4,131 Πελοποννησιοὶ ἰδρύθησαν ἐπὶ λοφου καρτεροῦ πρὸς τῆς πόλεως, ὃν εἰ μὴ ἔλοιενοὶ ἐνάντιοι, οὐκ ἐγίγνετο σφῶν'. Και στα δύο παραδείγματα οι υποθετικές προτάσεις δεν έγιναν στον νου ούτε των Θηβαίων ούτε των Πελοποννησίων, αλλά είναι αποτέλεσμα λογικής του Θουκυδίδη, οπότε πλάγιος λόγος δεν υπάρχει. **τούτοις:** sc. όσοι βοήθησαν στην αποκατάσταση της δημοκρατίας στην Αθήνα το 404 π.Χ. **ὕμῃν:** δοτ. Ηθική. **τὸ ἐπὶ τούτοις εἶναι:** 'ὁμῶς ὅσον αφορά το κομμάτι της ευθύνης που τους αναλογεί, έχετε βρεθεί σε δυσκολότατη θέση'. Το 'τό' δεν συντάσσεται με το 'εἶναι', αλλά μόνο με τον εμπρόθετο 'ἐπὶ τούτοις' 'ὅσον αφορά την δική τους συμμετοχή στην ὅλη διαδικασία'. Για περιπτώσεις όπου το 'εἶναι' λειτουργεί πλεοναστικά, εξεπεξηγηματικά: Ξεν. Ελλ. 3,5,9 ὥστε τὸ μὲν ἐπ' ἐκείνοις εἶναι ἀπολώλατε ὅσον αφορά την συμμετοχή εκείνων, δηλ. την παρουσία τους', ἀνάβ. 1,6,9 τὸ κατὰ τοῦτον εἶναι ὅσον αφορά αὐτόν, δηλ. την παρουσία του', 3,2,37 'τὸ νῦν εἶναι' ὅσον αφορά τὸ τώρα, δηλ. τὸ παρόν'. Το ίδιο ακριβώς: Πλ. Κρατ. 396e. Λυσ. 13,58 'καὶ τό γε ἐπ' ἐκείνῳ εἶναι ἐσώθης' 'και ὅσον αφορά εκείνον, δηλ. την συμμετοχή του, έχεις σωθεῖ'. Όμως η ίδια έκφραση απαντά και χωρίς το απαρέμφατο 'εἶναι', αλλά με μόνο τον εμπρόθετο: Ξεν. Κυρ. 5,4,11 'νῦν τὸ μὲν ἐπ' ἐμοὶ οἴχομαι, τὸ δ' ἐπὶ σοὶ σέσωσμαι' 'τώρα λοιπόν ὅσον εξαρτάται ἀπὸ ἐμένα εἶμαι κατεστραμμένος, ἐνὼ ὅσον αφορά την δική σου συμμετοχή έχω σωθεῖ'. Για περισσότερα δεξ (Κ.322. σημ. 16) (S. 476,δ).

(15) **σωτηρίας ἀντειλήφθαι:** το 'ἀντιλαμβάνομαι' με γενική διαιρετική 'πιάνω, κατακτώ', Θουκ. 2,61 'τῆς σωτηρίας ἀντιλαμβάνεσθαι'. **ἐλπίς σωτηρίας:** η γενική είναι διαιρετική **δυστυχῆσασιν:** υποθ. μετοχή. Αναφέρεται στο ενδεχόμενο να μειωθούν τα χρηματικά έσοδα της Αθήνας **παρακελευσαμένους:** η μετοχή αορίστου δεν δηλώνει πάντοτε τον χρόνο και τον προτερόχρονο. Αυτό συμβαίνει μόνο όταν ανάμεσα στη μετοχή και στο ρήμα απ' όπου είναι συνημμένη δεν υπάρχει καμία νοηματική σύνδεση. Αντιθέτως αν ανάμεσα σ'αυτά τα δύο υπάρχει λογική σχέση, όπως εδώ, τότε η μετοχή είναι τροπική, της κατάστασης. Για περισσότερες λεπτομέρειες: W.S.Barret, Euripides Hippolytos, sch. I. 289/90, & J.Humbert, Συντακτικό Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας, § 21. **ὕμῃν αὐτοῖς:** δοτική της 'συμμετοχῆς' (S. 180,5)

(16) **χείροσι τοῖς ἄλλοις πολίταις χρήσεσθε:** το ρ. 'χρῶμαι' συντάσσεται με δοτική 'οργανική' και σημαίνει 'καταπιάνομαι με κάτι, ασχολούμαι με κάτι = χρησιμοποιῶ κάτι' και αμέσως μετά ακολουθεῖ μια δεύτερη δοτική του 'σκοπού' 'χρησιμοποιῶ κάτι έτσι για να., ὥστε να.'. Εδώ: «θα μεταχειριστεῖτε τοὺς υπόλοιπους πολῖτες με σκοπό να τοὺς κάνετε χειρότερους». (Κ. 455,5). **αὐτῶν ἀποψηφίσθητε:** η γενική 'αφαιρετική' (S. 117,γ), με την έννοια ὅτι 'παίρνω την ψήφο μου ἀπὸ κάποιον = τον αθῶνῶ'. **οἷς ὑφῆρηνται:** 'τούτοις ἃ ὑφῆρηνται' το ρ. με δοτική λόγω ἑλξης ἀντὶ γὰρ αἰτιατική. **ὥστε τὴν μὲν ἔχθραν....:** 'το μόνο που θα καταφέρετε ἀν τοὺς αθῶσσετε θα εἶναι εσεῖς να εξασφαλίσετε γὰρ τον εαυτὸ σας μια κακή φήμη γὰρ το μέλλον, ἐνὼ ἐκεῖνοι ἀντὶ να ευγνωμονοῦν εσάς γὰρ την σωτηρία τοὺς, θα ευγνωμονοῦν τα χρήματα που ξόδεψαν γὰρ να αγοράσουν τις ψευδεῖς καταθέσεις στο δικαστήριο'. **τῆς δὲ σωτηρίας:** γεν.τῆς 'αναφοράς' του 'κατά τι'. (S. 163,α).

(17) **τοῖς ... προδεδωκόσιν:** δοτική της 'συνοδείας' (S. 199,α). **ἐνθυμηθέντας:** με το ενν. 'ὕμῃς' που εἶναι υποκ. στο 'ἀποδοῦναι'.